

Aan: de gemeenteraad
Afzender: het college van B&W
Datum: 23 juni 2026
Onderwerp: Duurzaam toerisme

Geachte leden van de raad,

Onlangs heeft u het verzoek gedaan u te informeren over de voortgang van de evaluatie van de toeristische visie “Gastvrij Schiermonnikoog – 10 pijlers voor toeristisch beleid”. In deze brief geven wij u een update van de activiteiten die zijn uitgevoerd, tot welke keuzes dit heeft geleid en hoe hieraan uitwerking wordt gegeven.

Inleiding

De toeristische visie “Gastvrij Schiermonnikoog - 10 pijlers voor toeristisch beleid” is in 2019 ontwikkeld door de samenwerkende partijen VVV, SOV, Natuurmonumenten en gemeente Schiermonnikoog. In de visie staat een denkrichting beschreven voor de ontwikkeling van toeristisch beleid op het eiland. De 10 pijlers worden benut als kader en toetsingsinstrument voor bestaande en nieuwe recreatieve initiatieven.

In de visie wordt beoogd een balans te creëren tussen behoud van eigenheid en rust in tijden van groeiend toerisme en veranderende behoeften van de bezoekers. Die balans tussen beleven en beschermen staat onder druk. Zowel in het Waddengebied als op landelijk niveau speelt een discussie over verduurzaming van de toeristische sector. Toerisme is niet een doel op zich, maar levert een bijdrage aan lokale uitdagingen en ambities. Om duurzaam toerisme op Schiermonnikoog een stap verder te brengen hebben vijf organisaties het initiatief genomen een verdere uitwerking te geven aan de toeristische visie. Dit zijn de vier organisaties die de toeristische visie hebben ontwikkeld, aangevuld met het Nationaal Park Schiermonnikoog. Er zijn een stuurgroep en werkgroep ingesteld.

Opdracht

De stuurgroep heeft de volgende opdracht voor de werkgroep geformuleerd:

1. verzamel per pijler belangrijke cijfers en kengetallen;
2. onderzoek de samenhang tussen de verschillende pijlers en analyseer de kansen en knelpunten;
3. definieer duurzaam toerisme;
4. doe een voorstel voor strategische keuzes om meerwaarde voor duurzaam toerisme op het eiland te creëren.

De werkgroep is gestart met een inventarisatie van beschikbare onderzoeksgegevens en kengetallen van toerisme op Schiermonnikoog. Er zijn diverse onderzoeksdata beschikbaar, zoals het bezoekersonderzoek Schiermonnikoog uitgevoerd door NRIT, gegevens overtochten WPD en meerdere bezoekersbelevingsonderzoeken. Het verzamelen van data is belangrijk om het toeristisch beleid te monitoren en wanneer noodzakelijk of wenselijk bij te sturen.

Vervolgens heeft de werkgroep beoordeeld in hoeverre de toeristische visie nog actueel is en welke ontwikkelingen of kansen we zien. De pijlers in de visie sluiten nog steeds goed aan bij de huidige trends op de toeristische markt. Ze richten zich op het behoud van 300.000 bezoekers per jaar, het

inzetten van marketinginstrumenten voor slimme groei, met andere woorden buiten het hoogseizoen, en voor het stimuleren van de zakelijke markt.

Gezamenlijk hebben de leden van de werkgroep de volgende definitie voor duurzaam toerisme op Schiermonnikoog opgesteld:

Duurzaam toerisme is de toekomstbestendigheid van ons eilander product.

Duurzaam toerisme op Schiermonnikoog is toerisme dat bijdraagt aan behoud, bescherming en versterking van de natuur-, landschaps- en cultuurwaarden, de welvaart en het welzijn van de lokale bevolking stimuleert en bezoekers een betekenisvolle beleving biedt die past bij de identiteit van het eiland.

Strategische keuzes voor duurzaam toerisme

De ontwikkelingen in duurzaam toerisme in relatie tot de toeristische visie zijn door de werkgroep geconcretiseerd in een aantal strategische keuzes:

1. Bescherming van de kernwaarden van Schiermonnikoog door de recreatiedruk te beheersen. Dit krijgt een nadere uitwerking in de meerjaren communicatie- en educatiestrategie van het Nationaal Park (uitvoering: Nationaal Park i.s.m. VVV en Natuurmonumenten).
2. Bieden van een overzicht en praktische handvatten om invulling te geven aan en gebruik te maken van de predikaten die Schiermonnikoog op het gebied van duurzaam toerisme heeft. In samenwerking met de Hanze Hogeschool wordt een toolkit voor ondernemers ontwikkeld, met praktische tips voor het gebruik van de predikaten voor marketing- en promotie-doelinden. Tevens wordt onderzocht hoe de ondernemers beter gefaciliteerd kunnen worden bij het uitdragen van hun rol als ambassadeur van Schiermonnikoog (uitvoering: VVV i.s.m. SOV, Nationaal Park en Natuurmonumenten).
3. Het vergaren van toeristische data ten behoeve van het opstellen en actualiseren van beleid. Onderdeel hiervan is het Continu Bezoekersonderzoek (CBO), dat met ondersteuning en financiering vanuit de Regio Deal wordt ontwikkeld voor de Waddeneilanden en aansluiting vindt bij het CBO van de provincie Fryslân (ontwikkeling: Regio Deal; uitvoering: VVV en gemeente).
4. Monitoring beleid duurzaam toerisme en certificeringsprogramma Green Destinations (gemeente)

Green Destinations

Terwijl de werkgroep duurzaam toerisme werkte aan de opdracht, speelde tegelijkertijd provinciaal een ontwikkeling op het gebied van duurzaam toerisme. De provincie Fryslân heeft de ambitie om de eerste provincie te worden met het Green Destination certificaat. Green Destinations is een certificeringsprogramma voor gemeenten en kan dienen als hulpmiddel om zichtbaar en tastbaar te maken hoe duurzaam en circulair onze bestemming is. Dit kan behulpzaam zijn bij de ontwikkeling en monitoring van toeristisch beleid en dient tevens als predicaat voor een duurzame bestemming. Daarnaast kan het ondernemers in de gastvrijheidssector een impuls geven om te komen tot een meer duurzame bedrijfsvoering. De provincie heeft de gemeenten verzocht hierin te participeren en de Friese Waddeneilanden hebben hier positief op gereageerd. Het certificeringsproces wordt begeleid door een professional van Green Destinations en gefinancierd vanuit de Regio Deal.

Inmiddels is het certificeringsproces grotendeels doorlopen; momenteel vindt de audit plaats. Naar verwachting kunnen we het Green Destinations certificaat tijdens de WadNext conferentie op Ameland in september in ontvangst nemen. Ook zullen we dan een rapport ontvangen waarin aanbevelingen worden gedaan om duurzaam toerisme op Schiermonnikoog te bevorderen. Dit zal dan tevens dienen als evaluatierapport van de toeristische visie. Zodra dit rapport beschikbaar is, zullen wij dit aan u toezenden.